

Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 27.10.1994, sp. zn. Tzn 61/93, ECLI:CZ:NS:1994:TZN.61.1993.1

Číslo: 26/1995

Právní věta: Pachatel, který si na základě předchozí dohody přisvojuje cizí věci společně s osobou, již byly svěřeny, se těchto věcí nezmocňuje ve smyslu ustanovení § 247 odst. 1 tr. zák. o trestném činu krádeže, ale účastní se na přisvojení svěřené věci, tedy na jednání, jež má povahu zpronevěry podle § 248 odst. 1 tr. zák. Nejde však o spolupachatelství na tomto trestném činu, ale o některou z forem účastenství podle § 10 odst. 1 tr. zák.

Soud: Nejvyšší soud

Datum rozhodnutí: 27.10.1994

Spisová značka: Tzn 61/93

Číslo rozhodnutí: 26

Číslo sešitu: 4

Typ rozhodnutí: Rozsudek

Hesla: Zpronevěra

Předpisy: 140/1961 Sb. § 9 odst. 2
§ 10 odst. 1
§ 247 odst. 1
§ 248 odst. 1

Druh: Rozhodnutí ve věcech trestních

Sbírkový text rozhodnutí:

Č. 26/1995 sb. rozh.

Pachatel, který si na základě předchozí dohody přisvojuje cizí věci společně s osobou, již byly svěřeny, se těchto věcí nezmocňuje ve smyslu ustanovení § 247 odst. 1 tr. zák. o trestném činu krádeže, ale účastní se na přisvojení svěřené věci, tedy na jednání, jež má povahu zpronevěry podle § 248 odst. 1 tr. zák. Nejde však o spolupachatelství na tomto trestném činu, ale o některou z forem účastenství podle § 10 odst. 1 tr. zák.

(Rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 27. 10. 1994 sp. zn. [Tzn 61/93](#))

K stížnosti pro porušení zákona Nejvyšší soud ČR zrušil usnesení bývalého Nejvyššího soudu ČSR ze dne 11. 9. 1972 sp. zn. 7 To 31/72 a rozsudek Krajského soudu v Ostravě ze dne 16. 6. 1972 sp. zn. 2 T 56/71 ohledně obviněných R. V. a V. K. a trestní stíhání těchto obviněných zastavil podle § 11 odst. 1 písm. a) tr. zák. a článku V. písm. a) Rozhodnutí prezidenta republiky o amnestii ze dne 1. 1. 1990.

Z odůvodnění:

Rozsudkem Krajského soudu v Ostravě ze dne 2. 12. 1971 sp. zn. 2 T 56/71 byl obviněný R. V. uznán vinným trestným činem rozkrádání majetku v socialistickém vlastnictví podle § 132 odst. 1 písm. a), odst. 4 zákona č. 140/1961 Sb. (trestní zákon ve znění tehdy platném, dále jen tr. zák.) a obviněná V. K. trestným činem rozkrádání majetku v socialistickém vlastnictví podle § 132 odst. 1 písm. b), odst. 4 tr. zák. Za to byli podle § 132 odst. 4 tr. zák. odsouzeni k trestu odnětí svobody, a to R. V. v trvání 8 roků a V. K. za použití § 40 odst. 1 tr. zák. v trvání 6 a půl roku. Podle § 39a odst. 3 tr. zák. byli oba obvinění k výkonu trestu zařazeni do druhé nápravně výchovné skupiny. Podle § 49 odst. 1, 3 tr. zák. a § 50 odst. 1 tr. zák. byl u obviněné V. K. vysloven trest zákazu činnosti, a to vykonávat zaměstnání nebo funkci spojenou s hmotnou odpovědností na dobu 3 roky. Podle § 228 odst. 1 tr. ř. byla obviněným uložena povinnost společně a nerozdílně nahradit n. p. Farmakon, způsobenou škodu v částce 59 375,20 Kčs. Podle § 229 odst. 2 tr. ř. byl n. p. Farmakon se zbytkem uplatněného nároku na náhradu škody odkázán na řízení ve věcech občanskoprávních.

Proti uvedenému rozsudku oba obvinění podali odvolání.

Usnesením bývalého Nejvyššího soudu ČSR ze dne 17. 4. 1972 sp. zn. 7 To 2/72 byl podle § 258 odst. 1 písm. a), b), odst. 2 tr. ř. napadený rozsudek zrušen a věc byla Krajskému soudu v Ostravě vrácena, aby ji znovu projednal a rozhodl.

Rozsudkem Krajského soudu v Ostravě ze dne 16. 6. 1972 sp. zn. 2 T 56/71 byl obviněný R. V. uznán vinným trestným činem rozkrádání majetku v socialistickém vlastnictví podle § 132 odst. 1 písm. a), odst. 2 písm. c) tr. zák. a obviněná V. K. trestným činem rozkrádání majetku v socialistickém vlastnictví podle § 132 odst. 1 písm. b), odst. 2 písm. c) tr. zák., protože od srpna roku 1970 do 13. 8. 1971 v Uničově a Medlově, okr. Olomouc, společně a na základě předchozí dohody postupně rozkrádali ze skladu surovin n. p. Farmakon v Olomouci, V. K. jako hmotně odpovědná skladnice poškozeného podniku nejméně 360 pytlů pšeničné krmné mouky v ceně 47 376 Kčs, 90 q lněných pokrutin, z toho ale jednu třetinu vadných a zničených, dobré lněné pokrutiny v ceně 33 600 Kčs, 400 kg pivovarských kvasnic v ceně 1850 Kčs, 250 kg kvasnic Torula v ceně 2530 Kčs, 7 q slunečnicového oleje v ceně 13 685 Kčs, sojovou mouku v ceně 510 Kčs a lněné semeno v ceně 180 Kčs, vše dohromady v ceně 99 731 Kčs. Za to byli podle § 132 odst. 2 tr. zák. odsouzeni k trestu odnětí svobody, a to R. V. v trvání 7 roků a V. K. v trvání 5 a půl roku. Podle § 39a odst. 2 písm. a) tr. zák. byli oba obvinění k výkonu trestu zařazeni do první nápravně výchovné skupiny. Podle § 49 odst. 1, 3 tr. zák. byl u obviněné V. K. vysloven trest zákazu činnosti, a to vykonávat zaměstnání nebo funkci spojenou s hmotnou odpovědností v socialistických organizacích na 3 roky. Podle § 228 odst. 1 tr. ř. byla oběma obviněným uložena povinnost nahradit n. p. Farmakon způsobenou škodu v částce 9462,60 Kčs. Podle § 229 odst. 2 tr. ř. byl n. p. Farmakon se zbytkem uplatněného nároku na náhradu škody odkázán na řízení ve věcech občanskoprávních.

Citovaný rozsudek nabyl právní moci ohledně obviněné V. K. dne

12. 7. 1972. Obviněný R. V. však proti němu podal odvolání.

Usnesením bývalého Nejvyššího soudu ČSR ze dne 11. 9. 1972 sp. zn. 7 To 31/72 bylo podle § 256 tr. ř. odvolání obviněného R. V. zamítnuto.

Proti usnesení bývalého Nejvyššího soudu ČSR podal dne 30. 12. 1993 bývalý generální prokurátor ČR stížnost pro porušení zákona ve prospěch R. V. Vytkl v ní, že Krajský soud v Ostravě pochybil při stanovení výše způsobené škody, neboť zejména lněné pokrutiny a slunečnicový olej byly prokazatelně znehodnoceny. Proto nemohly být v celém rozsahu vydávány za suroviny bezvadné. Nezávadnost surovin nebyla objektivně zjištěna znaleckým posudkem. Také množství odcizené

krmné pšeničné mouky nebylo správně zjištěno. Tyto nesprávné skutkové závěry Krajského soudu v Ostravě se odrazily i v hodnocení společenské nebezpečnosti jednání obou obviněných.

Závěrem stížnosti pro porušení zákona bývalý generální prokurátor ČR navrhl, aby Nejvyšší soud ČR podle § 268 odst. 2 tr. ř. vyslovil, že usnesením bývalého Nejvyššího soudu ČSR ze dne 11. 9. 1972 sp. zn. 7 To 31/72 byl v neprospěch obviněného R. V. porušen zákon v ustanoveních § 254 odst. 1 a § 256 zákona č. 141/1961 Sb. a v řízení mu předcházejícím v ustanovení § 2 odst. 5, 6 zákona č. 141/1961 Sb., ve vztahu k § 3 odst. 3, 4 a § 132 odst. 2 písm. c) zákona č. 140/1961 Sb. Dále, aby podle § 269 odst. 2 tr. ř. napadené usnesení a rozsudek Krajského soudu v Ostravě ze dne 16. 6. 1972 sp. zn. 2 T 56/71 zrušil. Posledně citované rozhodnutí, aby vzhledem k ustanovení § 261 tr. ř. zrušil i ohledně spoluobviněné V. K. a poté aby postupoval podle § 271 odst. 1 tr. ř.

Nejvyšší soud ČR z podnětu podané stížnosti pro porušení zákona a na podkladě spisového materiálu podle § 267 odst. 1 tr. ř. přezkoumal správnost výroku napadeného rozhodnutí, jakož i řízení, které mu předcházelo, včetně rozsudku Krajského soudu v Ostravě ze dne 16. 6. 1972 sp. zn. 2 T 56/71, v části týkající se R. V., a shledal, že zákon porušen byl.

V rámci své přezkumné povinnosti se senát Nejvyššího soudu ČR předně zabýval hodnocením správnosti postupu řízení a úplnosti skutkových zjištění, která byla podkladem pro rozhodnutí soudů obou stupňů. Zákon č. 141/1961 Sb. upravující trestní řízení a platný v roce 1972 v § 2 odst. 5 stanovil, aby orgány činné v trestním řízení postupovaly tak, aby byl zjištěn skutečný stav věci, a při svém rozhodování z něho vycházely. Přitom byly povinny objasňovat se stejnou pečlivostí okolnosti svědčící proti obviněnému i okolnosti svědčící v jeho prospěch a prováděly v obou směrech důkazy nevyčkávací návrhu stran. Doznání obviněného nezbavovalo tyto orgány povinnosti přezkoumat a všemi dosažitelnými prostředky ověřit všechny okolnosti případu. Podle § 2 odst. 6 citovaného zákona orgány činné v trestním řízení byly povinny hodnotit důkazy podle svého vnitřního přesvědčení založeného na pečlivém uvážení všech okolností případu jednotlivě i v jejich souhrnu.

Tyto zásady trestního řízení soudy nedodržely a jejich skutková zjištění nejsou správná a úplná.

Nejvyšší soud ČR se ve svém rozhodnutí dále podrobně zabýval jednotlivými důkazy a vysvětlil, v čem pochybení soudu při objasnění skutečného stavu věci spočívalo.

Pokud jde o právní závěry přezkoumávaných rozhodnutí, Nejvyšší soud uvedl:

Dále je třeba ještě zdůraznit, že soudy v uvedených rozhodnutích pochybily i při právním posouzení žalovaného skutku obviněného R. V. Pachatel, který si na základě předchozí dohody přivlastnil věci z majetku v socialistickém vlastnictví, či jiné cizí věci, společně s osobou, jíž byly svěřeny, se těchto věcí nezmocňoval ve smyslu ustanovení § 132 odst. 1 písm. a), popř. § 247 odst. 1 tr. zák. (nejde o jednání, jež by mělo povahu krádeže), ale účastní se na přivlastnění si svěřené věci, tedy na jednání, jež má povahu zpronevěry ve smyslu § 132 odst. 1 písm. b) tr. zák., resp. § 248 odst. 1 tr. zák. Vzhledem k tomu, že u trestného činu rozkrádání majetku v socialistickém vlastnictví podle § 132 odst. 1 písm. b) tr. zák., resp. zpronevěry podle § 248 odst. 1 tr. zák., byl a je objektivní stránkou omezen okruh pachatelů, kteří se jich mohou dopustit, právě na osoby, jimž byly věci svěřeny, nejde v takovém případě o spolupachatelství podle § 9 odst. 2 tr. zák., ale o některou z forem účastenství na uvedených trestných činech podle § 10 odst. 1 tr. zák. V posuzované věci obviněného R. V. šlo s ohledem na zjištěné okolnosti činu o účastenství formou pomoci podle § 10 odst. 1 písm. c) tr. zák.

Po zrušení uvedených rozhodnutí se trestní věc ohledně R. V. a V. K. dostala do procesního stádia jako po podání obžaloby. Vzhledem k rozsahu vad v původním řízení měla být věc podle § 270 odst. 1 tr. ř. přikázána státnímu zástupci v Ostravě k došetření. Úkolem orgánů přípravného řízení by bylo zajistit doplnění důkazů v rozsahu výše uvedeném, případně zajistit i další důkazy, pokud by to

výsledky doplněného dokazování vyžadovaly. Takový postup však nebyl možný. Jednání, pro které byli oba jmenovaní v roce 1971 - 1972 trestně stíháni, lze v současnosti kvalifikovat u V. K. jako trestný čin zpronevěry podle § 248 odst. 1, 2 tr. zák. a u R. V. jako pomoc k tomuto trestnému činu podle § 10 odst. 1 písm. c) tr. zák. Na tento trestný čin trestní zákon stanoví trest odnětí svobody od šesti měsíců až na tři roky nebo trest zákazu činnosti nebo trest peněžitý. Trestnímu stíhání pro uvedený trestný čin však brání článek V. písm. a) Rozhodnutí prezidenta republiky o amnestii ze dne 1. 1. 1990, ve kterém se nařizuje, aby nebylo zahájováno, a pokud bylo zahájeno, aby bylo zastaveno trestní stíhání pro úmyslné trestné činy spáchané přede dnem tohoto rozhodnutí, pokud je na ně stanoven trest odnětí svobody nepřevyšující tři roky. V souladu s tímto nařízením prezidenta republiky učinil Nejvyšší soud ČR podle § 271 odst. 1 tr. ř. ve věci rozhodnutí, kterým podle § 11 odst. 1 písm. a) tr. ř. trestní stíhání obou obviněných zastavil.